

Teie 16.07.2025 nr 3-1.1/2025/4897

Riigimetsa Majandamise Keskus
rmk@rmk.ee

Meie 29.08.2025 nr 10-6/2356-3

Viimsi valla haldusterritooriumi
üldplaneeringu ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise aruande eelnõu
osas esitatud seisukohtadest

Lugupeetud Jürgen Kusmin

Juhite oma kirjas tähelepanu metsaseaduse (MS) §-le 2 ja kirjutate, et selle kohaselt on MS eesmärk metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine. MS § 2 lõike 2 kohaselt on metsa majandamine säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse. Seaduse sättes rõhutate kohta „*uuenemisvõime ja elujõulisus*“. Lisaks toote välja MS § 42 lõike 2 punkti 2, kuid enda lühendatud versioonina. Leiate, et uuendusraiate keelamine rohevõrgustikus välistab võimaluse metsa uuenemisvõime tagamiseks, mis Teie hinnangul võrdub sellega, et metsa pole võimalik säästvalt majandada. Palute üldplaneeringu (ÜP) seletuskirja lk 59 tingimusi muuta nii, et uuendusraiate vahelt kaoks 100 m vahemaa nõue ja raielangi uuenenuks lugemisel ei võetaks turberaiel noorte puude kõrgusväärtusteks 1,5 ja 3 meetrit. Selgitate, et MS § 3 lõike 6 kohaselt peab raijäärkude vahe olema vähemalt viis aastat, mille hulka ei loeta raieaastaid ning kuna tegu on kohaliku omavalitsuse (KOV) kaitseala piiranguvööndiga, siis minimaalne raijäärkude arv on kolm. Kirjutate, et seega on minimaalne turberaie läbiviimise periood 12 aastat ning leiate, et lähtuvalt valgus- ja juurkonkurentsist võib vana metsa all uue metsapõlve kasvatamine kõrgusteni 1,5 ja 3 meetrit võimatuks osutuda. Samuti leiate, et niivõrd kõrge uuendus saab järgmise raijäärku käigus pöördumatult kahjustatud, sest suured puud pole enam nii plastilised kui väikesed. Kirjutate, et Teie hinnangul killustab 100 meetri puhverala nõue uuendusraielangi ümber kunstlikult metsaökosüsteeme. Palute ÜP seletuskirjas lk 60 lauses „*raiate järgselt ei tohi puistu täius langeda alla 50%*“ muuta number 50 numbriks 30. Leiate, et täius 30% on metsakasvatuse praktikas piisav ja ennast õigustanud kui suurim ülarinde puude tihedus, kus juurkonkurents ja valgustingimused võimaldavad järelkasvul edukalt uueneda ja uueks metsapõlveks sirguda. Palute ÜP seletuskirjas lk 61 asendada lauses „*konfliktalal on uuendusraied keelatud, v.a teekaitsevööndis liiklusohutuse tagamise eesmärgil teostatavad raied*“ sõna „*uuendusraied*“ sõnaga „*lageraied*“. Kirjutate, et ÜP-s tähistatud konfliktalade täielik välistamine metsamajandusest on ebaproportsionaalne ja vastuolus säästva majandamise põhimõttega. Leiate, et turberaie sobib konfliktaladele.

Täname Teid tagasiside ja esitatud seisukohtade eest. Järgnevalt vastame neile ja jagame selgitusi.

Sissejuhatus

Planeerimisseaduse (PlanS) § 75 lõike 1 punkti 10 kohaselt on ÜP ülesandeks muuhulgas rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. PlanS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt on maakonnaplaneeringu ülesanne mh rohevõrgustiku toimimise tagamiseks üldiste kasutustingimuste määramine.

Harju maakonnaplaneeringu 2030+ seletuskirjas kirjutatakse, et rohelise võrgustiku seisukohalt on Harju maakond Eesti kontekstis üks konfliktsematest piirkondadest. Selles planeeringus tuuakse välja, et suuri looduslikke omavahel sidusaid alasid on vähe ja seda eelkõige Tallinna lähiümbruses, kus paljud säilinud looduslikud alad on inimasustuse surve all ja seetõttu killustatud. Dokumendis rõhutatakse, et tugeva inimkasutuse surve tõttu on selles piirkonnas sidusa rohevõrgu säilitamise jälgimine eriti oluline. Viimsi vallas on asustustihedus väga kõrge¹, sissēränne ületab väljārännet² ja see paneb surve ka valla rohealadele ning siin elavatele liikidele, maastikele ja kooslustele. Uue ÜP-ga püüab Viimsi vald hoida olemasolevaid roheväärtusi ja paraku nõuab see ka teatud aladel tavapärasest rangemate reeglite kehtestamist.

Maakonnaplaneeringu seletuskirjas on toodud mh välja, et rohelise võrgustiku koridorides tuleb võimalusel vältida lageraiet, tuumaladel on soovitatav seada lisanõuded raie aja, puidu kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse kohta ning et rohelise võrgustiku koridorides tuleb ÜP koostamise käigus kaaluda metsale majanduspiirangute rakendamist – seda eeskätt Tallinna lähiala rohelise võrgustiku piirkonnas. Seda silmas pidades on ka riigikohus lahendi 3-21-1658 punktis 28 toonud välja, et ÜP menetluses tuleb vähemalt hinnata ökoloogilist vajadust piirata rohekoridorides metsamajandamist, eeskätt lageraiet.

Riigikohus on lahendi 3-20-1657 punktis 20 kirjutanud, et omavalitsusüksus peab ÜP-s arvestama maakonnaplaneeringus väljendatud avaliku huviga tagada rohevõrgustiku toimivus. Viimsi vald on uue ÜP-ga rohealadele reeglite seadmisel pidanud silmas maakonnaplaneeringust tulenevaid juhtnõore, kohalikke olusid, liikide elupaigavajadusi, elanike ootusi, maaomaniku soovi metsa majandada ja kvaliteetse elukeskkonna säilitamise vajadust.

Riigikohus on lahendi 3-21-979 punktis 14 toonud välja, et PlanS § 6 punktist 17 järeldub, et seadusandja hinnangul ei ole Eestis elurikkuse kaitsmiseks piisavad kaitstavad loodusobjektid, sh Natura 2000 alad, vaid täiendavalt on tarvis neid ühendavat ja toetavat maastikuvormide võrgustikku kooskõlas direktiivi 92/43 artikli 3 lõikega 3 ja artikli 10 lõikega 1 (vt ka Komisjoni teatis, ELi elurikkuse strateegia aastani 2030, COM(2020) 380, pkt 2.1). Sama lahendi punktis 11 ja lahendi 3-20-1310/52 punktis 26 rõhutas riigikohus, et rohevõrgustiku säilimise ja planeerimise olulisemad eesmärgid on elurikkuse kaitse ja säilitamine, kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine ning rohemajanduse, sh puhkemajanduse edendamine. Selleks peavad rohevõrgustiku struktuurid toimima liikide ja populatsioonide jaoks sidusalt funktsioneeriva elupaikade ja liikumisteede võrgustikuna – see aitab vähendada liikide elupaikade killustatust.

Seoses Teie seisukohaga, et MS tagab metsade säästliku majandamise, toome välja, et riigikohus on korduvalt rõhutanud (3-21-979 punktis 24, 3-21-1658 punktis 30), et rohevõrgustiku toimimist ei taga täiel määral niisugused üldised tingimused raietele, mis on kehtestatud MS-is ja selle

¹ Viimsi valla mandriosa pindala on 47 km² (allikas: Viimsi valla üldplaneering). 2021. aasta Statistikaameti andmetel oli Viimsi valla rahvaarv 21151 inimest, 2023. aastal 22472 inimest. Allikas: https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvastik_rahvastikunaitajad-ja-koosseis_rahvaarv-ja-rahvastikukoosseis/RV0291U/table/tableViewLayout2

² Statistikaameti kodulehekül: <https://juhtimislaad.stat.ee/et/piirkondlik-statistika-3/viimsi-vald-18>

alusel, sest need ei lähtu rohevõrgustiku spetsiifilistest vajadustest. Näiteks toob kohus lahendi 3-21-979 punktis 24 välja, et uuenenud mets MS tähenduses ei saa pikka aega tasakaalustada läheduses kavandatava järgmise raie mõjusid. See on ka üks põhjus, miks Viimsi valla uues ÜP-s on seatud piirangud tugialal tehtavate uuendusraielankide uuenenuks lugemisele ja sellele kui lähedale võib järgmise uuendusraielangi teha.

Uuendusraiate keelamisest rohevõrgustiku koridorides

Kirjutate, et uuendusraiate keelamine rohevõrgustikus välistab võimaluse metsa uuenemisvõime tagamiseks. Esmalt selgitame, et uuendusraied oleksid uue ÜP kohaselt keelatud üksnes rohekoridorides ja rohevõrgustiku konfliktaladel (erandjuhuks on Keskkonnaameti metsakaitseeksperimenti alusel tehtavad raied), mitte aga tugialadel. Lageraie keelu rakendamise vajadus rohekoridoride puhul seisneb selles, et Viimsi vallas on rohekoridorid jäänud väga kitsasteks ja nii tekib reaalne oht, et loomad jäävad poolsaarele lõksu, populatsioonid hakkavad hääbuma (mh geneetilise materjali vaesumine, parasiitide ning haiguste kergem levimine nõrgestatud organismide vahel ja sugulusristumise negatiivsed mõjud) ning suurenevad konfliktid inimeste ja loomade vahel (loomad satuvad tihedamini inimeste aedadesse ja mujale tiheasustusaladele).

Keskkonnaagentuuri 2018. aastal koostatud „Rohevõrgustiku planeerimisjuhendis“³ ja 2023. aastal koostatud „Üldplaneeringute analüüs ja planeerimissoovitused“⁴ on välja toodud, et üldjuhul peaksid rohekoridorid olema 500 meetrit laiad. Viimsi vallas ei ole nii laiasid koridore alles jäänud peaaegu kuskil. Paljudes kohtades on väga olulised ühenduskoridorid vaid kuni 100 meetrit laiad ning sageli on nad sellest veelgi kitsamad. Mida kitsamad ja pikemad on koridorid, seda raskem on elusorganismidel neid läbida ja seda eriti siis, kui need ei paku varjevõimalusi. Valla soov on rohevõrgustiku koridorides võimalikult palju varjevõimalusi säilitada, et säilitada rohevõrgustiku toimimine.

Selgitame, et uuendusraie on metsa (elupaiga või liikumiskoridorina) vajavatele liikidele väga tugev häiring ja kitsaste rohekoridoride puhul võib intensiivne raie katkestada tuumalade vahelise ühenduse. Lageraie puhul on ka riigikohus lahendi 3-21-979 punktis 12 välja toonud, et seda tüüpi raie toob aastakümneteks kaasa hoopis teistsugused keskkonnatingimused kui raieküps mets ning need ei pruugi tagada kõigile liikidele piisaval hulgal elupaiku ja ühendusteid ning seeläbi geneetilist mitmekesisust. Lisame omalt poolt, et uuendusraietega majandatud alad muutuvad paljudele liikidele läbimatuteks ja kõik liigid ei suuda kiiresti teisele alale ümber asuda – nad pole selleks kas üldse võimelised või pole lähedusest sobivat elupaika enam võtta. Kui sellised alad jäävad kitsastesse koridoridesse, siis seab see rohevõrgustiku toimimise ja säilimise tõsisesse ohtu.

Toome omalt poolt välja ka selle, et riigikohus viitas lahendi 3-21-1658 punktis 40.1 A. Palo „Loodusdirektiivi metaelupaikade inventeerimise juhendile“ ja tõi välja, et metsa kui ökosüsteemi kaitseks pole uuendusraie vajalik. Seega Teie väide, et mets ei uuene, kui seda ei ole uuendusraietega majandatud, ei vasta tõele. Erinevad puuliigid vajavad erinevaid valgustingimusi, millest tulenevalt ei pruugi uuendus tulla samast liigist puudega, aga noored puud siiski kasvavad asemele. Arvestades Viimsi valla olusid (mh savipealne maa, mereline

³https://keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/documents/2021-07/rohevõrgustiku-planeerimisjuhend_fin.pdf

⁴<https://keskkonnaportaali.ee/sites/default/files/2023-07/20230619%20-%20KAUR%20-%20Rohev%C3%B5rgustiku%20anal%C3%BC%C3%BCs.pdf>

kliima, meretuuled, kõrge inimeste asustustihedus ja suur surve looduses liikumiseks, kohati järsud piirid rohealade ja tiheasustusalade vahel), on eriliigilised ja -vanuselised metsad siin piirkonnas sobilikumad. Mitmekesisemate omadustega puistu on tormikindlam, kaitstum parasitide ja kahjurite eest ning pakub elustikule palju paremaid tingimusi. Lisaks on sellised metsad ka puhkemetsana inimestele atraktiivsemad ja turvalisemad. Soovime võtta suuna metsade puistusisese mitmekesisuse suurenemisele. Mitmekesisete metsade positiivsetest külgedest ja erinevaid soovitusi ning kogemusi raiete osas saab lugeda näiteks L. Remmi jt 2020. aasta trükisest „Teejuht püsimetsandusse“, kuhu on koondatud teadus-, aga ka kogemuspõhist infot erinevate metsaraiete mõjudest Eestis ja mujal riikides. Seega, eelnevat kokku võttes, on igati põhjendatud uuendusraiate, kui kõige intensiivsemalt looduskeskkonda sekkuvate raiete, keelamine rohekoridorides.

Valikraietest rohevõrgustiku koridorides

Uuendusraiate keelamine rohekoridorides ei tähenda aga seda, et metsa enam raiuda ei saa. Soovime, et rohekoridorides kõrghaljastus säiliks. Teile saadetud versioonis defineerisime seda läbi puistu täiuse ja andsite meile seejärel tagasisidet, et ÜP-s võiks muuta tingimuses „*raiate järgselt ei tohi puistu täius langeda alla 50%*“ numbrit 30-ks. Analüüsisime seda ja jätsime täiuse mõiste kasutamise kõrvale. Tõime ÜP-sse sisse hoopis valikraiate minimaalsed rinnaspindalad. Uus sõnastus sai selline: „*Valikraiate järgselt ei tohi puistu rinnaspindala (m^2/ha) olla väiksem, kui on järgmises tabelis määratud, välja arvatud Keskkonnaameti metsakaitseeksperimenti alusel teostatavate raiete puhul.*“ Tabel ja selle väärtused ühtivad keskkonnaministri 27.12.2006 määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“ § 7 lõikes 4 toodud tabeli omadega.

Raied konfliktalal

Konfliktala on rohevõrgustikuga kattuv teelõik, mille mõlemale poole soovitakse moodustada 100 m laiune puhverala. Seoses Teie sooviga nendel puhveraladel siiski turberaie teha, selgitame, et need ribad on nii kitsad, et seal tähendab ka turberaie (eriti aegjärgne raie) tegemine ala muutmist suhteliselt pikaks ajaks kogu ulatuses „lähipaistvaks“, sh tuleb arvestada, et turberaie uueneb aeglasemalt kui lageraie.

Juhime tähelepanu ka sellele, et piiranguvööndis (paljud konfliktalad jäävad kohaliku omavalitsuse tasandi kaitsealadele) sõltub aegjärgse raie raiejärgkude arv algsest täiusest (LKS lisa), seega hõredama puistu puhul võib turberaie kestus olla väiksem kui Teie nimetatud 12 aastat, väga hõreda puistu (täius kuni 44%) korral võib aegjärgse raie teha ka ühe järguga (võrdub lageraiega).

Konfliktalad on sellised piirkonnad, kus loomadel tuleb sõiduteid ületada (hõlmab vaid teatud, mitte kõiki teedeäärseid metsi Viimsi vallas). Sõiduteed võivad oma olemuselt olla elusorganismidele oluliseks liikumis- ja levimistakistuseks ning intensiivsed raied nende teede ääres süvendavad takistust veelgi. Meie soov metsa konfliktaladel säilitada on seotud eesmärgiga tagada loomadele koht, kuhu varjuda, ja hoiduda sellest, et nende jaoks muutuks teede ületamine veelgi raskemaks. Konfliktaladel inventsiivsete raiete keelamisega panustame ka aeglaselt levivate organismide paremasse levimisse. Meie eesmärk on tagada, et rohevõrgustiku kõik osad oleksid omavahel sidusad. Küll aga muutsime natuke punkti sõnastust. Uus sõnastus on järgnev: „*Konfliktalal on uuendusraied keelatud, v.a teekaitsevööndis liiklusohutuse tagamise eesmärgil teostatavad raied ja Keskkonnaameti metsakaitseeksperimenti alusel tehtavad raied; valikraiate järgselt ei tohi puistu rinnaspindala (m^2/ha) olla väiksem, kui on*

järgmises tabelis määratud“. Tabel ja selle väärtused ühtivad määruse „Metsa majandamise eeskiri“ § 7¹ lõikes 4 toodud tabeli omadega.

Metsa uuenemise ja raiejärgkude kriteeriumid

Seoses lageraielangi uuenenuks lugemisega toome välja, et analüüsisime täiendavalt kriteeriume, mille puhul loetakse mets uuenenuks. Elustiku vajadusest lähtuvalt peaks enne naabrusesse uue raie lubamist olema raiejärgses puistus suuresti taastunud „metsaliikide“ kooslused, mis toimub umbes keskealises (majanduslikus mõttes) puistus⁵. Siiski, arvestades ka muid kaalutlusi (sh metsakasvatajate vajadusi), otsustasime jätta antud minimaalse kõrguse oluliselt madalamaks – vastavalt 3 meetrit okaspuu enamuse ja 5 meetrit muu noorendiku puhul. Sellise kõrguse saavutab noorendik umbes 10-15 aastaga. Kaalutlused tulenevad sellest, millal suudab uuendusraie lank hakata tasakaalustama läheduses kavandava järgmise uuendusraie mõjusid rohevõrgustiku toimimisele.

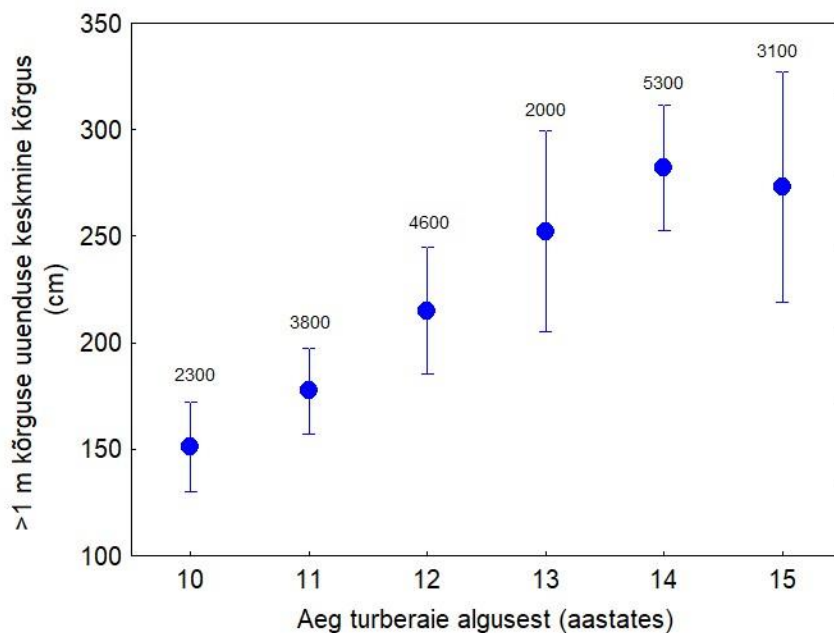
Kirjutate, et kui turberaie järgkude vahel lasta puudel kõrgemaks kasvada, siis saavad nad järgmise raiejärgu tegemisel rohkem kahjustada kui väikesed puud saaks. Oleme nõus, et nooremad puud on plastilisemad kui vanemad, aga see ei tähenda, et kõrgemaks kasvatatud puude puhul raiet enam teha ei saa, sest kahjustused oleks liiga suured. See, et mingi protsent järelkasvust järgmise järgu raiumisel hukka või kahjustada saab, on paratamatus, kuid seda protsenti on võimalus hoida madalal. Rohevõrgustikus tehtud turberaietel peaks olema eesmärk ka elustiku kaitse: iga raiejärgu järgselt saab küll tundlikum elustik kahjustatud, kuid suudab pikema turberaie perioodi jooksul paremini taastuda⁶. RMK 2011–2014 rahastatud teadusuuringu („Turberaiete ökoloogilis-majanduslik analüüs ja näidis-püsikatsealade võrgustiku rajamine“, projektijuht H. Tullus) raames rajatud uuringualade andmestiku põhjal on vanemates kui 10 aastastes (eriti teise raiejärgu läbinud) puistutes rohkem kui 1 meetri kõrgust okaspuu-uuendust oluliselt rohkem kui 1500 uuenduse puud/ha (vt joonis⁷). Võttes arvesse Teie seisukohta ja uuringu tulemusi otsustasime ÜP rohevõrgustiku tugialade tingimusi muuta selliselt, et turberaie viimase järgu võib teha, kui raiealal on tekkinud >1500 elujõulist vähemalt 1 meetri kõrgust järelkasvu puud/ha.

⁵ Tonteri, T., Salemaa, M., Rautio, P., Hallikainen, V., Korpela, L., Merilä, P. 2016. *Forest management regulates temporal change in the cover of boreal plant species*. Forest Ecology and Management, 381, pp. 115–124.

Gustienė, D., Varnagiryte-Kabašinskienė, I. 2024. *Changes in Ground Cover Layers, Biomass and Diversity of Vascular Plants/Mosses in the Clear-Cuts Followed by Reforested Scots Pine until Maturity Age*. Land, 13(9), 1477.

⁶ Tullus, T., Rosenväld, R., Leis, M., Lõhmus, P. 2018. *Impacts of shelterwood logging on forest bryoflora: Distinct assemblages with richness comparable to mature forests*. Forest Ecology and Management 411, 67-74.

⁷ Rosenväld, R., Rosenväld, K., Kaart, T., Soolmann, E. 2020. *Effects of stand parameters on conifer regeneration success in pine shelterwood stands in Estonia*. European Journal of Forest Research 139 (1), pp. 29-40.

Joonis Aegjärksel raiel tekkinud >1m kõrguse okaspuu-uuenduse keskmine kõrgus koos 95% usalduspiiridega eri vanusega turberaie aladel. Arvud andmepunktide kohal tähistavad >1m kõrguse okaspuu-uuenduse puude arvu hektarile. Allikas: Rosensvald jt 2020 andmestik.

Puhveralad raielankide vahel

Olete oma kirjas palunud loobuda tingimusest, mille kohaselt peab kahe uuenemata raielangi vahele jääma vähemalt 100 meetri laiune puhverala. Leiate, et 100 meetriste puhveralade loomine killustab kunstlikult metsaökosüsteeme. Toome välja, et 100 meetrise puhverala nõue oli enne 2014. aastat kehtinud MS-i § 29 lõikes 9 sees. Hetkel kehtiva MS-i sama sätte kohaselt ei tohi enne raiesmiku uuenemist teha uut lageraiet raiesmikuga piirneval metsaeraldisele, välja arvatud juhul, kui raiesmiku ja uue lageraielangi kogupindala ei ületa lageraielangi maksimaalset pindala. Ehk siis kehtiv MS seab piiranguid vaid vahetult piirnevatele metsaeraldistele. See tähendab, et kui kahe metsaeraldise vahele jääb kitsas metsaeraldis, võib kumulatiivne raie mõju rohevõrgustiku toimimisele piirkonnas olla tegelikult suur. Viimsis esineb näiteks metsaeraldisi, mis on kitsaimas kohas vaid 10 meetri laiused. On ilmselge, et nii kitsas metsariba ei suuda piisavalt eraldada kahe lähestikku asuva uuendusraie langi negatiivset mõju metsas elavatele liikidele ega taga ühenduskoridori raielankide vahelt liikumiseks. Lisaks killustab raietel üksnes piirneva kinnistuga arvestamine metsa rohkem kui 100 meetrise puhverala jätmise uuenemata raielangi ümbruses. 100 meetrise puhverala jätmise panustab lisaks paremale rohealade ühendatusele ka tuulekoridoride ning nendest tulenevate negatiivsete mõjutuste tekkest hoidumisse ja säilibpuude paremasse püsimisse. Samuti leiame, et antud kriteerium on selge ja üheselt mõistetav. Kõike eelnevat arvesse võttes jääme selle juurde, et uuenemata raielankide vahele peab jääma 100 meetri laiune puhverala, välja arvatud juhul, kui raiesmiku ja uue uuendusraie langi kogupindala ei ületa ÜP-s toodud lageraie ja turberaie langile seatud maksimaalset pindala.

Muud raietingimused rohevõrgustiku tugialadel

Oleme lisanud ÜP-le ka reegleid säilikpuude osas. Nende puude üks ülesanne on suurendada maastiku ühendatust⁸, sh aitavad säilikpuud püsida ja levida liikidel, kes vajavad vanu puid⁹. Säilikpuude uuringute põhjal tehtud metaanalüüsis¹⁰ leiti, et säilikpuude oluline positiivne mõju (erinevus lageraiest) elustikule avaldub, kui säilikpuid on jäetud rohkem kui 15% algsest puude kogusest. Eestis peab MS järgi jätma säilikpuid 5-10 tm/ha. RMK säilitab FSC nõudeid järgides umbes 5% (15-20 tm/ha) algsest tagavarast säilikpuudena. Rohevõrgustikus soovime uuendusraietel jätta elustiku vajadusi arvestades säilikpuid 50 tm/ha (u 15% puidutagavarast).

Säilikpuude efektiivsemaks elustiku kaitseks on need soovitatav jätta (vähemalt osaliselt) gruppides¹¹. Gruppides on ka oluliselt parem säilikpuude tuulekindlus¹², eriti kui need paiknevad raiesmiku servades, kus 1) varem lageda servas olevad puud on juba tuultega kohastunud või 2) kõrvalolev mets tekitab tuulevarju.

Kokkuvõte

Riigikohtu lahendi 3-21-979 punktis 21 on välja toodud, et rohevõrgustikku võib ebasoodsalt mõjutada vaid ülekaaluka huvi korral. On selge, et piirangud rohevõrgustikus on omandiõigust riivavad, aga rõhutame, et omandiõigus ei ole piiramatu. Keskkonna säästmine on põhiseaduse §-dest 5 ja 53 tulenev riigi (RMK on riigi esindaja), kohaliku omavalitsuse ja igaühe kohustus (vt ka Euroopa Liidu toimise lepingu artikli 191 lõiget 1). Riigikohus on lahendi 3-20-1310 punktis 21 kirjutanud, et maatulundusmaa omanikul ei ole automaatselt õigust teha metsas lageraiet, vaid tema tegevust piiravad paratamatult erinevad õigusaktid, sh planeeringud. Leiame, et hetkel seatud piirangud ei ole ebaproportsionaalsed. Kaalutud on nii maaomaniku kui kohalike elanike huve, kaitseväärtusi ja rohevõrgustiku toimimiseks vajalikku. Rohekoridorides on küll raietüübid piiratud ja tugialadel ei tohi teha väga suuri uuendusraie lanke, aga maaomanik saab metsi majandada ja sellest tulu teenida. Juhime tähelepanu, et peale uuendusraiete on metsaseaduses nimetatud ka teisi raietüüpe, näiteks valikraie ja hooldusraie.

Valikraietega metsa majandamine on ka Eestis seaduslik võimalus. Osade metsade püsimeetsana majandamine aitab just nimelt metsi säästvalt majandada. Soomes on leitud, et metsa erinevate eesmärkide tasakaalustatud täitmiseks on vaja tunduvalt suurendada püsimeetsana majandatavate puistute osakaalu¹³.

⁸ Franklin, J.F., Berg, D.R., Thornburgh, D.A., Tappeiner, J.C., 1997. *Alternative silvicultural approaches to timber harvesting: variable retention harvest systems*. In: Kohm, K.A., Franklin, J.F. (Eds.), *Creating a Forestry for the 21st Century: The Science of Ecosystem Management*. Island Press, Washington, D.C., pp. 111–139.

⁹ Bartemucci, P., Lilles, E., Gauslaa, Y. 2022. *Silvicultural strategies for lichen conservation: Smaller gaps and shorter distances to edges promote recolonization*. *Ecosphere*, 13(1), e3898.

¹⁰ Rosenvald, R.; Lõhmus, A. 2008. *For what, when, and where is green-tree retention better than clearcutting? A review of the biodiversity aspects*. *Forest Ecology and Management*, 225, 1–15.

¹¹ Rudolphi, J., Jönsson, M.T., Gustafsson, L. 2014. *Biological legacies buffer local species extinction after logging*. *Journal of Applied Ecology*, 51(1), pp. 53–62.

¹² Rosenvald R. and Lõhmus A. 2023. *Aggregated retention protects trees against wind, but not against disease: a long-term study in mixed forests*. *Canadian Journal of Forest Research* 53, 5.

¹³ Eyvindson, K., Duflot, R., Triviño, M., Blattert, C., Potterf, M., Mönkkönen, M. 2021. *High boreal forest multifunctionality requires continuous cover forestry as a dominant management*. *Land Use Policy*, 100, 104918.

Lõpetuseks toome välja ka selle, et olete oma „Arengukava 2024-2028“ dokumendis kirjutanud, et kaitsealade piiranguvööndites enam uuendusraieid ei tehta. Viimsi vallas on riigimets suures osas kohalikul tasandil kaitse alla võetud ehk piiranguvööndis. Lisaks on enamus riigimetsast Viimsi vallas ka kogukonnaalaks (varasema nimega KAH-ala) määratud. Need on metsad asulate läheduses, mida inimesed aktiivselt kasutavad ja kus kohalike kogukondade tähelepanu igasugusel metsaraiel on väga suur.

Lisame kirja manusesse ÜP väljavõtte, milles kajastub uuendustega (täiendused ja muudatused) rohevõrgustiku osa, et saaksite ülevaate kõikidest rohevõrgustikku puudutavatest reeglitest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Merje Muiso

Planeeringute osakonna juhataja

Lisa: Muudatustega rohevõrgustiku osa väljavõte ÜP-st.

Taavi Rebane, keskkonnaosakonna juhataja, taavi.rebane@viimsi.ee, 602 8726

Maris Markus, keskkonnaosakonna vanemspetsialist, maris.markus@viimsi.ee, 602 8877